

Matura 2023 z historii

Zadania ze źródłem

Emilia Buczak
doradca metodyczny nauczania historii
PODN Wołów

Czego się
spodziewać

HISTORIA 2023 I 2024

MATURA NA PODSTAWIE WYMAGAŃ
EGZAMINACYJNYCH UMIESZCZONYCH
NA STRONIE WWW.CKE

MATURA 2023

gdzie szukać informacji?

OKE
CKE
STRONY WWW. WYDAWNICTW

CK
CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA

wpisz szukaną frazę

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

bip

O KOMISJI

AKTUALNOŚCI

ARKUSZE

AKTY PRAWNE

WYNIKI EGZAMINÓW I BADANIA

EGZAMINY WYGASZONE ▾

Egzamin ósmoklasisty >

Egzamin maturalny >

 Egzamin maturalny w Formule 2023

 O egzaminie

 Podstawa programowa

 Informatory

O egzaminie

Podstawa programowa

Informatory

Arkusze

Harmonogram, komunikaty
i informacje

Wyniki, sprawozdania

Materiały dodatkowe
Arkusze diagnostyczne

Archiwum

Zakładka "Informatory"

"Aneks" - zawiera wersję
wymagań edukacyjnych już
"okrojonych"

"Materiały dodatkowe"

"Arkusze pokazowe" -> historia

Zadania w części źródłowej

Zadania zamknięte - uczeń wybiera odpowiedź spośród podanych czyli np.:

- zadania wyboru wielokrotnego
- zadania typu prawda-fałsz
- zadania na dobieranie

Zadania otwarte - uczeń samodzielnie formułuje odpowiedź czyli np.:

- zadania z luką, wymagające uzupełnienia zdania bądź krótkiego tekstu jednym lub kilkoma wyrazami
- zadania krótkiej odpowiedzi, wymagające stworzenia krótkiego tekstu, w tym zadania sprawdzające umiejętność uzasadniania dokonywanych rozstrzygnięć/ocen
- zadania sprawdzające umiejętność analizy i interpretacji źródła historycznego
- zadanie rozszerzonej odpowiedzi, wymagające napisania wypowiedzi argumentacyjnej.

Egzamin maturalny z historii trwa 180 minut. Łączna liczba punktów do zdobycia jest równa 60.

Arkusz egzaminacyjny będzie się składał z wyposażonych w źródła **zadań zamkniętych i otwartych**, uwzględniających wszystkie epoki historyczne i różne obszary historii. W arkuszu mogą się także pojawić **zadania bez wyposażenia źródłowego**. Ostatnim i najwyżej punktowanym zadaniem będzie zadanie rozszerzonej odpowiedzi, którego rozwiązanie ma stanowić **wypowiedź argumentacyjna**.

Rodzaj zadań	Liczba zadań	Łączna liczba punktów	Udział w wyniku sumarycznym
Zamknięte (ok. 20%)	6–9	45	75%
Otwarte krótkiej odpowiedzi (ok. 80%)	22–26		
Otwarte rozszerzonej odpowiedzi	1	15	25%
Razem	29–36	60	100%

W arkuszu pojawią się **wiązki zadań** czyli zestawy od 2 do 4 zadań występujących we wspólnym kontekście tematycznym, którym jest materiał źródłowy. Każde z zadań wiązki tematycznej będzie można rozwiązać niezależnie od rozwiązania innych zadań w danej wiązce. Wiązka zadań może się składać zarówno z zadań zamkniętych, jak i zadań otwartych.

wiązka zadań - przykład

Zadanie 11.

Fragment wypowiedzi

Jacy byli dwaj najgłupszy królowie Polski? Jan Sobieski i ja. Obydwaj uratowaliśmy Habsburgów od katastrofy.

Mikołaj I Romanow

L. Mazan, *Zdarzenia z życia naszego Monarchy*, Kraków 2003, s. 89.

Zadanie 11.1. (0–1)

Czy autor cytowanej wypowiedzi był pierwszym królem Polski z dynastii Romanowów? Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do faktografii.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11.2. (0–2)

Podaj nazwy dwóch wydarzeń historycznych (A – związanego z Janem III Sobieskim, B – związanego z Mikołajem I), do których nawiązują zacytowane słowa. Odpowiedź uzasadnij, wyjaśniając wpływ tych wydarzeń na dzieje państwa Habsburgów.

Wydarzenie A:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Wydarzenie B:

Uzasadnienie:

.....

.....

zadanie z wykorzystaniem notki biograficznej - przykład

Zadanie 18. (0–2)

Uzupełnij tabelę – wpisz obok fragmentów biografii odpowiadające im nazwiska.

	Fragment biografii	Nazwisko
A.	We wrześniu 1939 r. został ciężko ranny w starciu z wojskami sowieckimi. W latach 1939–40 był więziony we Lwowie, od II 1941 r. w centralnym więzieniu NKWD na Łubiance w Moskwie. W wyniku układu polsko-sowieckiego z 30 VII 1941 r. został zwolniony z więzienia i mianowany dowódcą Armii Polskiej w ZSRS. Po ewakuacji armii do Iranu został dowódcą II Korpusu Polskiego, wslawionego w kampanii włoskiej walkami o Monte Cassino, Ankone oraz Bolonię.	
B.	Podczas kampanii wrześniowej 1939 pozostał bez przydziału, przez Rumunię przedostał się do Francji; od 30 IX 1939 r. premier i minister spraw wojskowych rządu RP na uchodźstwie (na jego nominację istotny wpływ miało poparcie udzielone przez Francję), dowódca WP we Francji, od 7 XI również Naczelnny Wódz [...], twórca PSZ na Zachodzie. [...] Podczas powrotu z podróży inspekcyjnej na Bliski Wschód zginął 4 VII 1943 r. w katastrofie lotniczej w Gibraltarze.	
C.	W wojnie 1939 r. dowodził frontem południowym (10–20 września). Po nieudanych próbach przebicia się na odsiecz Lwowa rozwiązał resztki oddziałów z zadaniem samodzielnego przedzierania się na Węgry. W rządzie polskim na emigracji objął stanowisko wicepremiera i ministra stanu. W lipcu 1941 r., po podpisaniu układu polsko-sowieckiego, ustąpił z rządu na znak protestu. 8 lipca 1943 r. objął funkcję Naczelnego Wodza.	

WYMAGANIA OGÓLNE CZYLI UMIEJĘTNOŚCI

1. Chronologia historyczna – uczeń:

- 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych;
- 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych.

przykład 1

Wymagania ogólne I.
Chronologia historyczna.
Zdający:
1) porządkuje i
synchronizuje wydarzenia
z historii powszechnej [...].

Zadanie 5.

Tytus Liwiusz, *Dzieje Rzymu od założenia miasta* [fragment]

Za to i wojna z Wolskami wisiała w powietrzu, i w mieście była niezgoda. Między patrycjuszami a ludem wrzała wewnętrzna nienawiść, najwięcej z powodu uciemnienia dłużników. Szemrali, że w polu walczą za wolność i państwo, a w domu przez współobywateli są więzieni i uciskani i wolność ich bezpieczniejsza jest na wojnie niż w pokoju, pewniejsza wśród nieprzyjaciół niż wśród obywateli. [...] Do tego jeszcze zawisła nad Rzymem groza wojny z Sabinami. Nakazano pobór, ale do wojska nikt się nie zgłaszał [...]. Zło rosło z dnia na dzień, już nie tylko było słycać jawne krzyki, ale, co o wiele gorsze, rozpoczęły się knowania i ciche rozmowy. Poczęto więc obradować nad wzajemnym porozumieniem i zgodzono się na takie warunki, że lud ma mieć swoich urzędników nietykalnych, z prawem niesienia pomocy ludowi przeciw konsulom, a żadnemu patrycjuszowi nie będzie wolno tego urzędu piastować.

Źródła i materiały do nauczania historii, oprac. S. Sierpowski, Warszawa 1998, s. 33–35.

Zadanie 5.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych, a następnie uzasadnij swój wybór.

Wydarzenia opisane w tekście rozegrały się w państwie rzymskim w okresie

- A. królestwa.
- B. republiki.
- C. pryncypatu.
- D. dominatu.

Uzasadnienie:

.....

.....

przykład 2

Wymagania ogólne I.
Chronologia historyczna.
Zdający:
1) porządkuje i
synchronizuje wydarzenia z
historii powszechnej [...].

Zadanie 37. (0–2)

Fragment wspomnień

Po latach wystygł mi gniew na Gomułkę za represje wobec mnie i moich przyjaciół. Dostawałem od niego baty, ale sam pchałem się do bijatyki. Staralem się uderzać celnie i dotkliwie, nie powinienem się więc dziwić, że sam też obrywałem. Gorzej jest z kampanią „antysyjonistyczną” i wypchnięciem na obczyznę tysięcy Bogu ducha winnych Polaków wyłącznie za żydowskie pochodzenie. Ta rana czasem jeszcze ropyje, w gruncie rzeczy był to jednak problem wewnętrznopolski. Ale sierpniowej hańby [...] nie umiem Gomułce darować, ponieważ to, co Polacy zrobili [...], jest także moją hańbą.

K. Modzelewski, *Zajeżdżimy kobyłę historii. Wyznania poobijanego jeźdźca*, Warszawa 2013, s. 48.

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych, a następnie uzasadnij swój wybór, odwołując się do obu wydarzeń przywołanych w źródle.

Wydarzenia, do których odwołuje się autor, rozegrały się w roku

- A. 1956.
- B. 1968.
- C. 1970.
- D. 1976.

Uzasadnienie:
.....
.....
.....

WYMAGANIA OGÓLNE CZYLI UMIEJĘTNOŚCI

II. Analiza i interpretacja historyczna:

Zdający:

- 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego;
- 2) rozpoznaje rodzaje źródeł, ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego;
- 3) dostrzega mnogość perspektyw badawczych oraz różnorakie interpretacje historii i ich przyczyny;
- 4) ugruntowuje potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia współczesnych mechanizmów społecznych i kulturowych.

WYMAGANIA OGÓLNE CZYLI UMIEJĘTNOŚCI

przykład 1

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający:

1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego;

2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.

Zadanie 9. (0–1)

Fotografia fasady kościoła

Podaj nazwę stylu architektonicznego, w którym wzniesiono kościół przedstawiony na fotografii. Odpowiedź uzasadnij, charakteryzując dwie widoczne cechy tego stylu.

Nazwa stylu:

Uzasadnienie:

-
-

WYMAGANIA OGÓLNE CZYLI UMIEJĘTNOŚCI

przykład 2

II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający:

- 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego;
- 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.

Zadanie 26. (0–2)

Fragment wypowiedzi Metternicha

Gdy Francja kicha, cała Europa dostaje kataru.

Z. Grabowski, *Ojczyzna Europa*, Londyn 1967.

Podaj nazwy dwóch wydarzeń historycznych z dziejów Francji z lat 1815–1852, do których pasują zacytowane słowa. Odpowiedź uzasadnij, wyjaśniając wpływ tych wydarzeń na dzieje Europy.

Wydarzenie 1:

Uzasadnienie:

.....

.....

Wydarzenie 2:

Uzasadnienie:

.....

.....

WYMAGANIA OGÓLNE CZYLI UMIEJĘTNOŚCI

III. Tworzenie narracji historycznej.

Zdający:

- 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym;
- 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego;
- 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.

przykład 1

Zadanie 29. (0–1)

Artykuł prasowy z przełomu XIX i XX wieku [fragment]

Za czasów niewoli Kraków był długi czas źródłem narodowego pokrzepienia. Przy wzmożeniu ucisku udawały się do niego ze Śląska pielgrzymki pobożnych, z Poznańskiego – wycieczki inteligencji. Na Wawelu i na Kopcu Kościuszki ogrzewały się serca przeszłością; była ona im ostoją i bodźcem. [...] Królowie i bohaterzy nasi byli zawsze z nami [...].

To słońce naszej przeszłości, świecące tak jasno w Krakowie, łączyło swoje promienie ciepłotą ogniska naszej kultury, rozwijającej się tam bądź co bądź swobodniej.

Galicja w dobie [...], oprac. S. Kieniewicz, Wrocław 1952, s. 313.

Wyjaśnij, odwołując się do faktografii, z czego wynikała wyjątkowa sytuacja Polaków w Krakowie, opisana w artykule.

.....

.....

.....

.....

.....

przykład 2

Zadanie 4. (0–1)

Fragmenty *Dziejów* Herodota

Fragment A: Barbarzyńcy więc z Kserksesem nadchodzili, a Hellenowie z Leonidasem, ponieważ wyruszeni na śmierć, już o wiele bardziej niż z początku wysunęli się ku szerszej części wąwozu; [...] walczyli, cofając się powoli do węższej części parowu. [...] Wiedząc, że czeka ich śmierć ze strony tych, co obeszli górę, okazywali największą, jaką posiadali, siłę przeciw barbarzyńcom, lekceważąc sobie życie i będąc odważnymi do szaleństwa.

Fragment B: Długo trwała ta bitwa [...]. Wprawdzie w centrum szyku bojowego zwyciężyli barbarzyńcy [...], ale na obu skrzydłach zwyciężali [Hellenowie], po czym pozwolili uciekać pobitej części barbarzyńców, ściągnęli [oba] skrzydła i walczyli przeciw tym, którzy przerwali środek; tak [...] odnieśli zwycięstwo.

Herodot, *Dzieje*, VI, Warszawa 1959, s. 459.

Rozstrzygnij, czy oba fragmenty odnoszą się do tej samej bitwy. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Jak zorganizować sobie powtórki 6 miesięcy przed maturą?

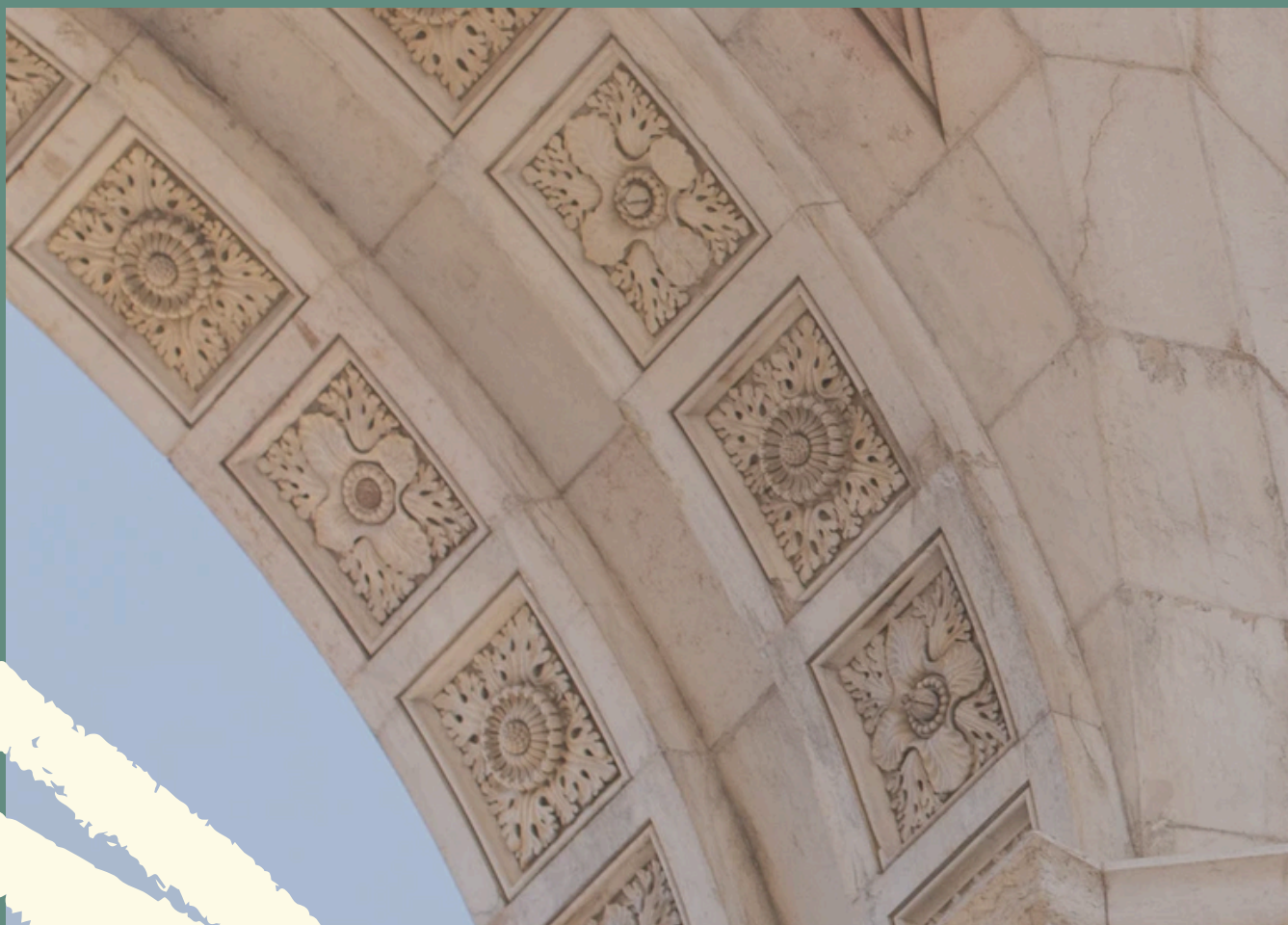
→ **WERSJA TURBO OPTYMISTYCZNA**
1-2 bloki programowe dziennie (w takim
tempie maturzysta jest w stanie powtórzyć
materiał w ok. 30 dni)

→ **WERSJA REALNA**

2-3 bloki programowe **tygodniowo**

* *bloki programowe - 59 bloków z wymagań
szczegółowych zawartych w informatorze*

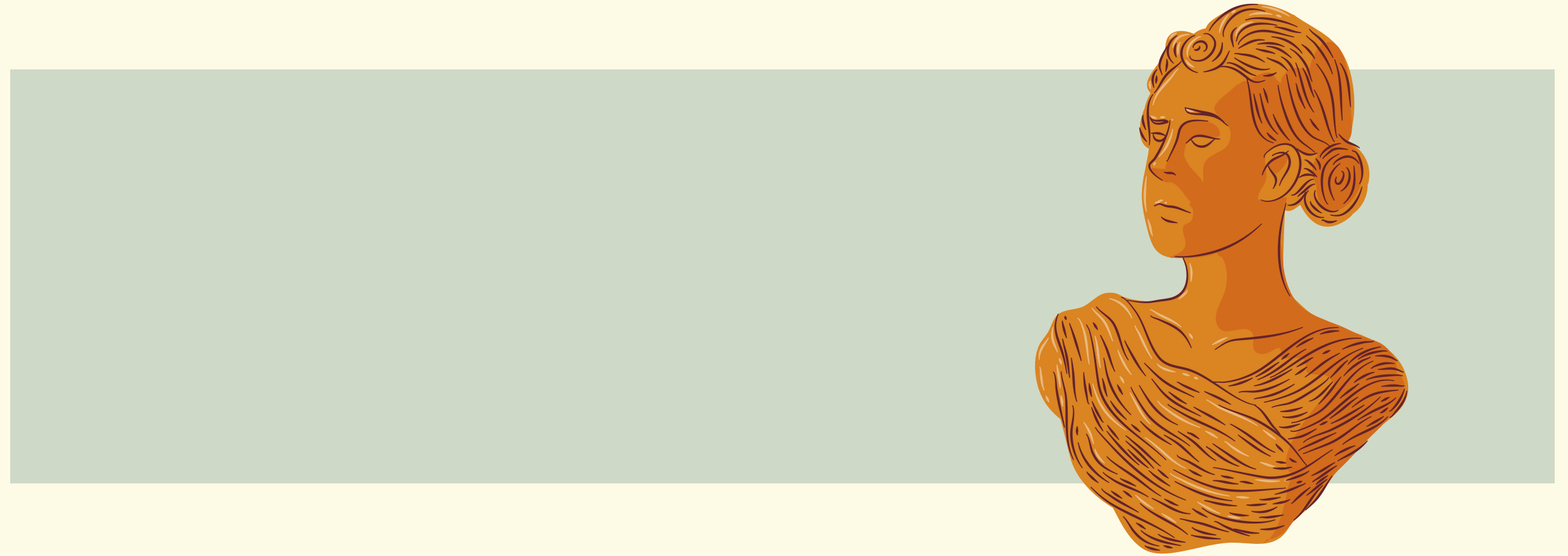
** *bloki od 46 do 59 są realizowane na bieżąco
w IV klasie*

bloki programowe czyli
szczegółowe wymagania
edukacyjne ułożone
chronologicznie w 59
blokach (wersja
obowiązująca w 2023 jest
zamieszczona w aneksie)

Szczegółowe wymagania egzaminacyjne

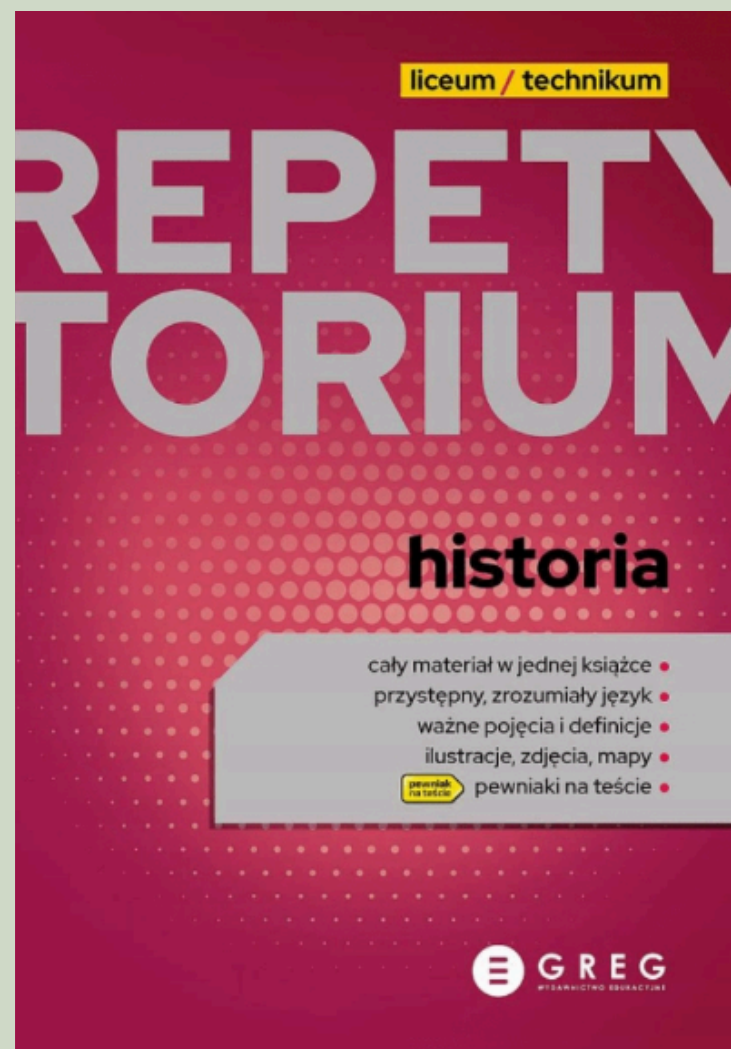
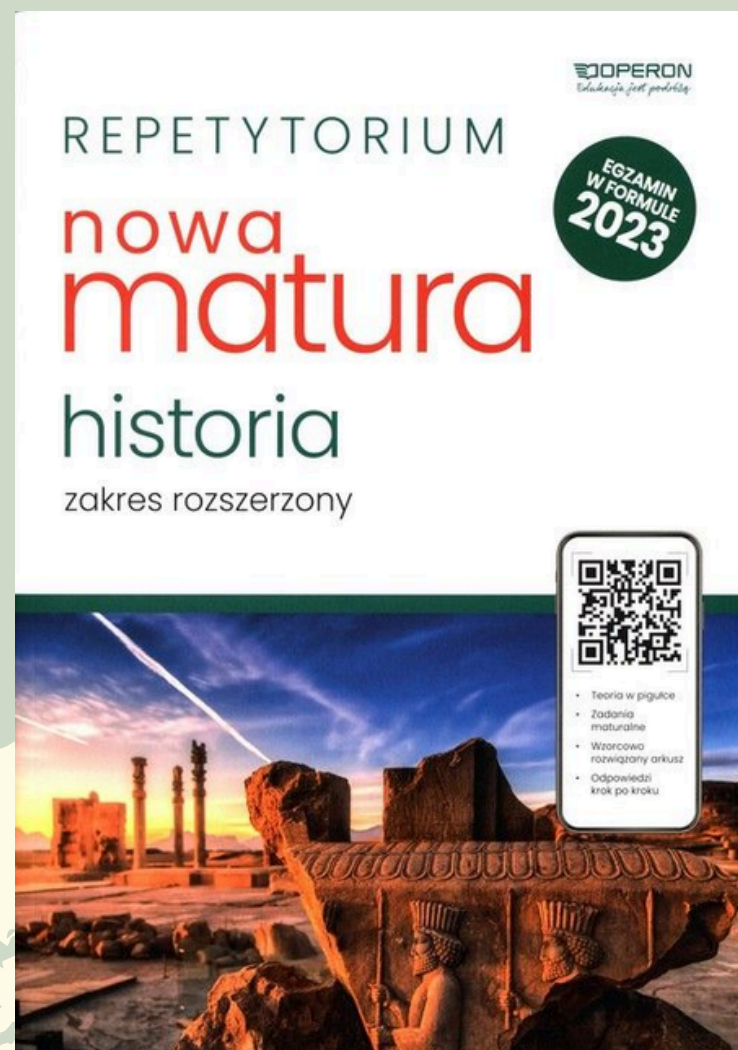
POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
I. Historia jako nauka. Zdający:	
	analizuje różne oceny historiografii, dotyczące dziejów ojczystych i powszechnych.
II. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu. Zdający:	
1) wyjaśnia zagadnienie rewolucji neolitycznej; 2) porównuje uwarunkowania geograficzne rozwoju cywilizacji na Bliskim Wschodzie; 3) charakteryzuje organizację państw i strukturę społeczeństw w cywilizacjach starożytnego Bliskiego Wschodu; 4) rozpoznaje najważniejsze osiągnięcia kulturowe starożytnych cywilizacji Bliskiego Wschodu; 5) charakteryzuje wierzenia ludów tworzących cywilizację starożytnego Bliskiego Wschodu, z uwzględnieniem judaizmu.	spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego.

Z CZEGO SIĘ UCZYĆ?

notatki
prezentacje
vademeca i repetytoria

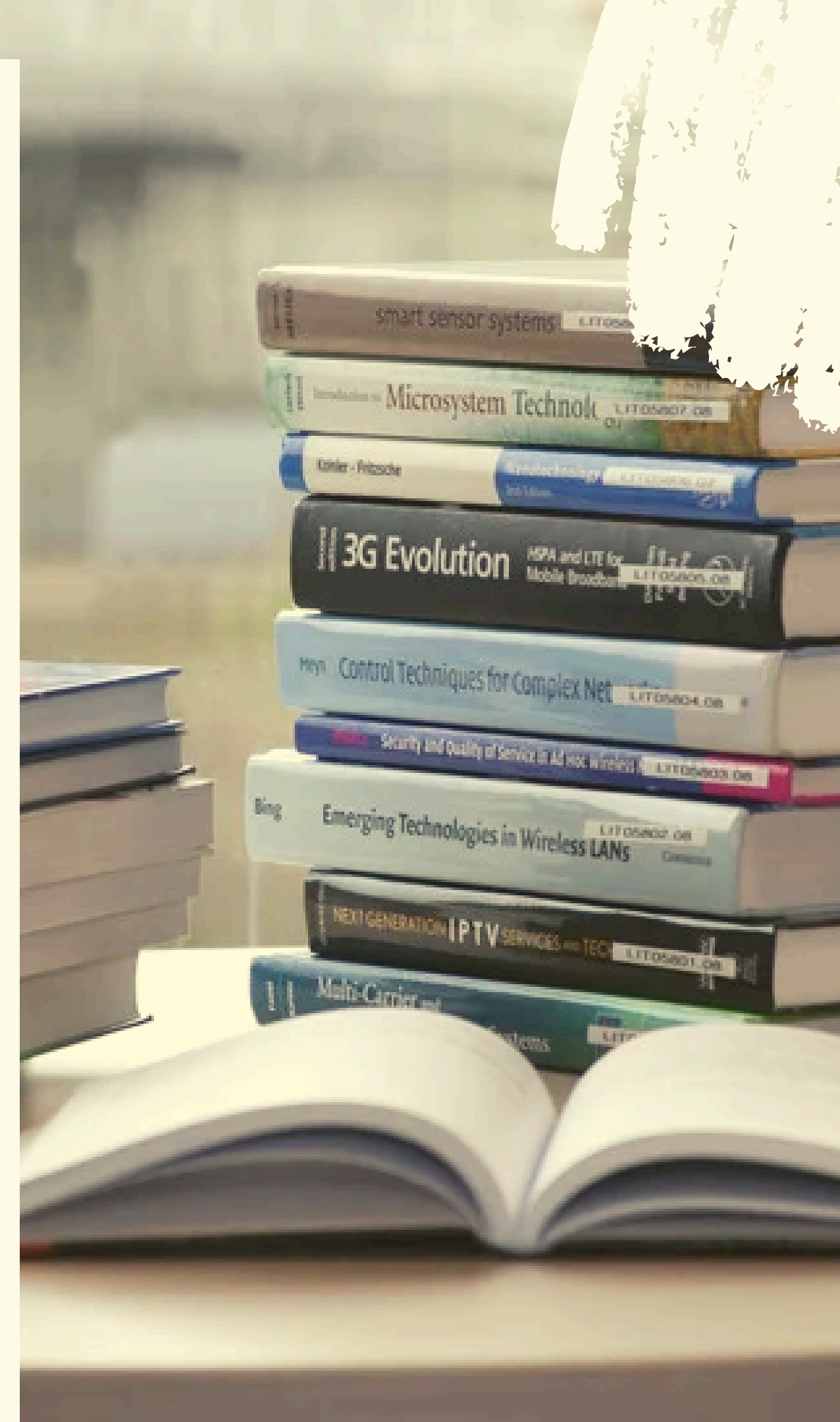
oferta wydawnictw

Nauczyciel jest zobowiązany do **realizacji podstawy programowej**. Program i podręcznik są jedynie narzędziem do realizacji tego zadania.

Celem lekcji nie jest "przerabianie" podręcznika!

Jeśli przyjrzeć się podręcznikom do nauczania historii to okaże się, że zawierają one o wiele więcej informacji niż wynika to z treści nauczania wymienionych w podstawie.

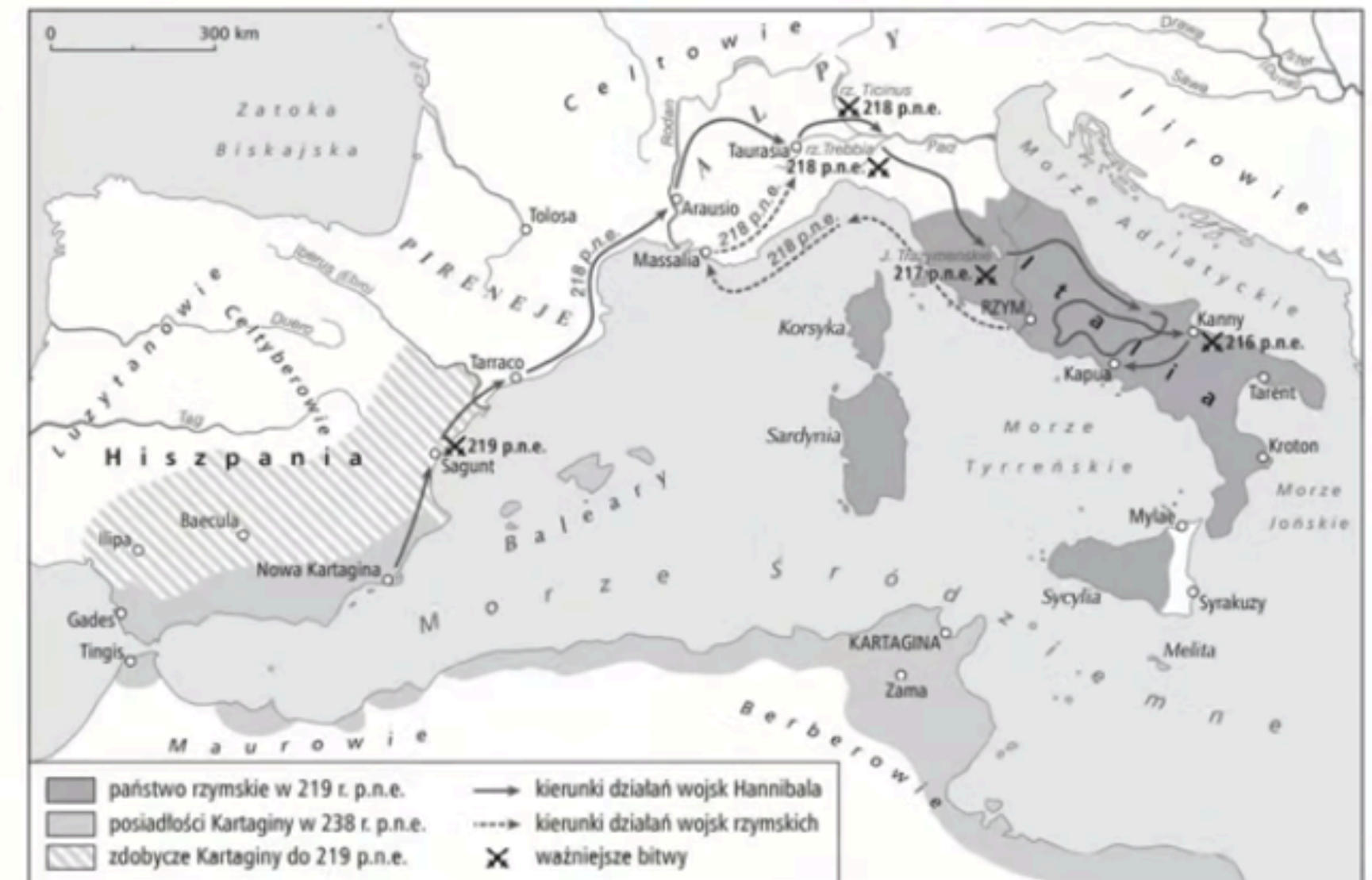
Zadanie 3. (0–1)

ŹRÓDŁO 1. FRAGMENT *DZIEJÓW* POLIBIUSZA

Przez jakie więc pięć miesięcy trwali na tej samej pozycji i żadna strona nie mogła nad drugą uzyskać decydującej przewagi [...]. Gdy zaś Kartagińczycy z powodu wielkiej liczby zamkniętych w mieście ludzi [...] przymierali głodem, Hannibal, dowódca obleganych wojsk, znajdując się już w trudnym położeniu, wysłał do Kartaginy jednego posła za drugim z wieściami o niebezpieczeństwie i prośbą o pomoc. Wtedy Kartagińczycy załadowali na okręty zebranych dodatkowo żołnierzy i słonie i wysłali je na Sycylię do drugiego wodza, Hannona. Ten [...] rozbił obóz naprzeciw Rzymian [...]. Jakoż przez dwa miesiące zostawali w tej samej pozycji i nie zdarzyło się nic rozstrzygającego [...]. Kiedy jednak Hannibal bezustannie przez znaki ogniowe [...] uwiadamiał Hannona, że ludzie nie wytrzymują głodu [...], postanowił wódz kartagiński odważyć się na walkę [...].

Źródło: Polibiusz, *Dzieje*, t. 1, tłum. S. Hammer, Wrocław 1957, s. 15–16.

Rozstrzygnij, czy oba źródła odnoszą się do walk prowadzonych podczas tej samej wojny. Odpowiedź uzasadnij.

Maturzysto spiesz się powoli! - przykład zadania, które wymaga uważności i wnikliwości a nie pobieżnego przejrzenia obu źródeł i pochopnego formułowania odpowiedzi

ŹRÓDŁO – PLAKAT PROPAGANDOWY

Zadanie 21. (0-1)

Rozstrzygnij, czy zamieszczony plakat stanowił element polskiej kampanii propagandowej w okresie plebiscytu na Górnym Śląsku. Odpowiedź uzasadnij odwołując się do **elementów graficznych** plakatu.

Liczba mnoga w poleceniu wymaga wskazania więcej niż jednego elementu aby uzyskać 1 punkt

Zadanie 10. (0–1)

FRAGMENT OPRACOWANIA HISTORYCZNEGO

Szlachta Wielkiego Księstwa zgromadzona pod Witebskiem [...] wprost prosiła króla [...] o unię. „Aby Król JM złożyć raczył sejm wspólny z pany Polaki i unia, aby była w jedności. Najwięcej dla dwu przyczyn, to jest dla obierania jednego pana [...] i dla jednej wspólnej obrony, abyśmy spólnie sejmowali, praw i wolności z nami za równo jednakich używali” – pisali do króla.

Polityczny „lud” litewski chciał zacieśnienia więzów z Polską. Generalnie chcieli jej także prawosławni. Rusini uważali, że są w Wielkim Księstwie na drugim planie. Ich zdaniem w kraju dominowały litewskie rody katolickie lub protestanckie. Poważna część ruskich rodów – Wiśniowieccy, Zbarascy, Ostrogscy, Czartoryscy – była zainteresowana związkiem z Koroną.

Źródło: A. Chwalba, W. Harpula, *Polska–Rosja. Historia obsesji, obsesja historii*, Kraków 2021, s. 136.

Rozstrzygnij, której unii – w Krewie czy w Lublinie – dotyczy tekst. Odpowiedź uzasadnij.